

Sancti Anselmi

Sermões quattuor nouissimorū putiles et ne-
cessarii: unūquēq; in deuotionis ardorem
et dei timorem inducentes.

Thema prohemiale.

Animarum salutē pio zelans affectu: consideransq;
sūme fore necessariū ad salutem studiosam prou-
dentiam futurorum. seu nouissimorum meditatio-
nem prouidam cum affectu. tractatum istum bre-
uem, utilem: et facilem iuxta scientiōe mee modū et inge-
nii paruitatem (sūmo dirigente magistro) proponens com-
ponere. curiositatem; ornatumq; verborum curauī contem-
nere. nō hominū curiositatibus deseruire. Sciens q; sicut ait
egregius predicator. Non est regnum dei in sermone: sed in
virtute. Erit ergo adiuuante gratia iesu christi sermo meus:
et predicatio mea: non in persuasiōibus humane sapientie
uerbis: sed in ostensione spiritus et virtutis. scripturę diuine
dumtaxat eloquiis: et sanctorum doctorum sententiis sacris
utens. ad instructiōē simplicium. exhortatiōē fidelium. exci-
tationem pigrorum; ac obstinatorum duritiā confringē-
dam. Quia scriptū est. Nonne uerba mea quasi ignis ardēs:
et quasi malleus conteres petras. Et iterum. uiuus est sermo
dei et efficax: et penetrabilior omni gladio ancipiti: pertin-
gens usq; ad diuisionem anime ac spiritus: compagū quoq; et
omniū medullarū. Liber itaq; presens stilo simplici: rudi
q; traditus. non ornati uerborum compositus. nō per textu-
ras ratiocinatiue disputationis: sed per modum exhortatiue
predicationis editus. quinque partibus integratur: partes ve-
ro singule per sermones: sermones autem per paragraphos
diuiduntur. In prima parte thema prohemiale premititur:
postmodum tractatus tribus dumtaxat sermōibus adornat

Prohemium duos tantū paragraphos continet. In pmo tri-
plex incōmodum quod incurrimus per peccatum ostendit.
In secundo triplex remediū edocetur. **T**ractatus continet
sermones tres. Primus docet genus et speciem nostre actio-
nis etc. put in tabula rubricarū per ordinē annotat.

a. ii.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

IN oibus opibus tuis meorare nouissima tua: et ieternū
 nō peccabis. eccl. vii. ¶ pagraph⁹ p^m? ¶ Hūanū genus
 tria incōmoda p petm̄ primi hoīs incurrisse nō tā legimus in
 scripturis: q̄ sensibiliter expimur iq̄ nobis, videlicet difficul
 tatez ad bonum agendū. imprudentiā ad futura puidendū
 et pmitatē ad peccandū. quia per peccatū fuit hōviribus ener
 uatus, sensibus obscuratus, et actibus deprauatus. Iuste qui
 dem hō recedēs ab omnipotēte deo: decidit in impotentia.
 recedēs a sūmo sapiente: amittit sapientiā. recedens a sūmo
 bono: pdidit innocentia. ab his tribus malis oīa mala origi
 nem sortiunt. ¶ pagraphus scds ¶ Deus aut infinite miseri
 cordie, et pietatis imense: per sapientē diuinitus iuspiratū:
 cōtra tria premissa dat nobis ppulcherrimū documentū: sa
 luberrimū hortamentū: fidelissimū p̄siliū: et efficacissimū
 remediū: dicens ita. In oibus operibus tuis meorare nouissi
 ma tē. Primo nāq̄ excludit negligentia. secūdo suadet pui
 dentiā. tertio p̄mittit hominē per hoc ad innocentia reforma
 ri. In primis ergo excludit negligentia: supponens opa me
 ritorū: cū dicit. In oibus operibus tuis meorare tē. Ex vi q̄
 pe sermoyis, et ex ipso modo loquendi: oñdit vnū quēq̄ fide
 lem nō debere ociosū esse, nec pigrū seu negligentē: sed strē
 nue operantē. De hoīe in statu innocentie dicit̄ gen. ii. capi.
 Tulit dñs deus hominē et posuit eū in paradiso voluptatis:
 ut operaret et custodiret illū. Sed hec opatio erat ei sine fa
 tigatione, tedio, et dolore. Eidē vero post lapsum dictū est.
 Quia comedisti de ligno ex quo tibi p̄ceperā ne comederes:
 maledicta terra in opere tuo. in laboribus comedes ex ea cū
 ctis diebus vite tue. Sequitur. In sudore vultus tui vesceris
 pane tuo. Et iob. v. dicit̄. Homo ad laborē nascitur: et auis
 ad volatum. Secundo hortatur sapiens ad puidentiā. cum
 dicit. Meorare nouissima tua. In his enim p̄cipue p̄sistit vel
 dānationis periculū, uel p̄curatio salutis. Ideo attentissime
 hortat̄ idē sapiens. eccl. xxxviii. Memento nouissimoy et
 noli obliuisci. Tertio p̄mittit innocentia: cū dicit. Et ieter
 nū nō peccabis. Cū sūma diligētia consideret vnusquisq̄: q̄ si
 dele consiliū: q̄ salubre documentū. O consiliū nulla ratione

spendū. o documentū nulla obliuione delendū: sed poti⁹
 cū sūmo studio/sūma cura et sollicitudine: p̄viribus adim-
 plendū. Docet enī hominē ad puritatē innocētie reformari
 p̄ exercitiū bonorū operū: et circūspectā puidētā nouissimo
 rū. Ad hoc etiā hortat̄ pastor ecclie petrus. scde petri. 1. Fra-
 tres magis ac magis satagite: ut p̄ bona opa certā vrām vo-
 cationē et electionē faciatis. hęc enī facientes: nō peccabitis
 aliqñ. A it ergo sapiens. In oībus operibus tuis meōrare nō
 uisima tua: et in eternū nō peccabis.

¶ Incipit tractatus in quo docet qd
 Copandū: et p̄tinet parāgphos. iiii.

AD excludendū igit̄ negligentā/q̄ mater est omniū vi-
 tiorū: debem⁹ nos utiliter occupare in exercitio virtu-
 osorū operū. Et circa hoc p̄sideranda sunt tria/videli-
 cet/quid/quare/et q̄liter sit operandū: ut vnusquisq̄ diligēter
 p̄sideret genus et spēm sue operatiōis. scdo fructū et finē sue
 intentionis. tertio modū et ordinē sue executionis. In p̄mis
 itaq̄ p̄sideranda sunt opera q̄ facere debemus. sicut inquirūt
 iudei a dño Ioh. vi. dicentes. Quid faciemus ut opemur bo-
 na opera dei? quibus ille respōdit. Hoc est opus dei ut creda-
 tis. Hoc est primū principiū operandi /et fundamentū p̄ma-
 riū oīs boni/videlicet fides: super quouideat vnusquisq̄ quō
 et q̄ superedificet. Debemus aut̄ operari opa p̄nie: pctōrū flagi-
 tia expiādo. Opa miē: p̄xiōrū miseras releuādo. Opa sapie-
 celestia contempnādo. Opera perfecte iustitie: diuina cōsilia
 adimplendo. ¶ Parāgraphus p̄mos ¶ Prima opa n̄ra debēt
 esse opera p̄nie. q̄a nō est hō qui nō peccet. sicut dicit̄ iiii. reg.
 viii. capi. et p̄me iōnis. 1. Si dixerimus q̄a pctm̄ nō habem⁹
 nos ipsos seducimus/et ueritas in nobis nō est. Iob quoq̄ dicit̄
 Quis pōt dicere mundū est cor meū? purus sū a pctō? Ideo
 necesse habem⁹ agere penitentiā. A it enim bt̄us iohes bapti-
 sta luce. iiii. Genimina viperarū q̄s oñdet uobis fugere a ven-
 tura ira? R̄ndet aut̄: facite ergo dignos fruct⁹ p̄nie. signāter
 dicit dignos fructus penitētie. Neq̄ enī par d̄ esse p̄nia ei⁹
 q̄ multū peccauit. et eius q̄ pauciora pctā cōmisit/uel ei⁹ qui
 ḡuiora/et eius q̄ min⁹ ḡuia p̄p̄tuit. Itē saluator ait luc. xiiii